

Što je patent?

Patent je isključivo pravo priznato za **izum** koji se odnosi na **proizvod, postupak ili primjenu** u bilo kojem području tehnike ili tehnologije te nudi novo rješenje nekog tehničkog problema. U Hrvatskoj se izumi štite patentom prema odredbama Zakona o patentu.

Kakvu zaštitu osigurava patent?

Patent osigurava nositelju patenta **pravnu zaštitu** izuma u zemlji u kojoj je priznat. Zaštita traje u pravilu najdulje 20 godina od datuma podnošenja prijave patenta.

Patentom zaštićeni izum ne smije se bez pristanka nositelja patenta komercijalno **izrađivati, koristiti, stavljati u promet ili prodavati**. Slučajevi **povrede** patentnih prava rješavaju se na nadležnim sudovima.

Koja prava ima nositelj patenta?

Nositelj patenta ima pravo odlučiti tko smije - ili tko ne smije - koristiti se izumom zaštićenim patentom za vrijeme trajanja zaštite. Nositelj patenta može **dati dopuštenje** ili **licenciju** drugim osobama za korištenje izuma pod uvjetima koji su stvar međusobnog dogovora. Nositelj patenta također može ukupna prava na izum **prenijeti** na nekoga drugoga koji će tada postati novi nositelj patenta.

Nakon isteka trajanja patenta ili prestankom njegova održavanja zaštita prestaje, a izum ulazi u **javnu domenu**, što znači da nositelj prava više nema isključivo pravo na izum koji postaje raspoloživ i svima drugima za komercijalno iskorištavanje.

Zašto su patenti potrebni?

Poticali koje pojedincu daje patent ogledaju se u **društvenom priznanju** za njegov stvaralački rad, kao i **materijalnoj naknadi** za njegov izum koji nalazi potvrdu na tržištu. Na sličan način patenti potiču ulaganja u istraživanje i razvoj novih tehnologija u tvrtkama i istraživačkim organizacijama, osiguravajući njihov povoljniji položaj na relevantnim tržištima te povratak ulaganja u istraživanje i razvoj. Ti poticaji pospješuju izumiteljsku djelatnost i razvoj tehnologije, koji osiguravaju neprestano **poboljšanje kvalitete ljudskog života**.

Kakva je uloga patenata u svakodnevnom životu?

Izumi zaštićeni patentom **proželi su svaki aspekt ljudskog života** - od električne energije (Teslini, Hanamanovi i Edisonovi patenti), kemije (Ružičkini i Prelogovi patenti), proizvodnje lijekova (Plivini i drugi poznati patenti) te mnogobrojnih svakodnevnih proizvoda (primjerice Penkalini i Biroovi patenti za tehničke i kemijske olovke), do najsuvremenijih tehnologija (Intelovi patenti).

Treba imati na umu da u zamjenu za patentnu zaštitu nositelj patenta informaciju o svom izumu **mora u potpunosti otkriti javnosti** u cilju obogaćivanja ukupnog svjetskog tehničkog znanja. Na taj način, patenti ne samo da pružaju zaštitu nositelju patenta već su i izvor vrijednih **informacija i inspiracija budućim generacijama** istraživača i izumitelja.

Kako se priznaje patent?

Prvi korak u postupku za priznanje patenta je podnošenje **prijave patenta**. Prijava patenta općenito sadrži naziv izuma kao i naznaku **tehničkog područja**

izuma, mora sadržavati opis prethodnog **stanja tehnike** i jasan **opis rješenja prema izumu** s dostatnim pojedinostima kako bi se stručna osoba s prosječnim poznavanjem tog tehničkog područja mogla koristiti tim izumom ili ga izraditi. Uobičajeno je opis izuma popraćen crtežima, planovima ili dijagramima, radi boljeg razumijevanja izuma. Prijava također sadrži jedan ili više **patentnih zahtjeva**, to jest jasne i sažete navode značajki izuma koji određuju opseg zaštite priznate patentom.

Nakon podnošenja prijave patenta u pravilu slijedi složen postupak ispitivanja prijave patenta kojim se utvrđuje udovoljava li izum uvjetima za zaštitu patenta.

Koji se izumi mogu štititi?

Da bi mogao biti zaštićen patentom, izum mora udovoljavati određenim uvjetima. Izum mora biti **praktički (industrijski) primjenljiv**, to jest ne smije biti isključivo teorijske prirode, i mora imati element **novosti**, to jest neku **novu karakteristiku** koja u vrijeme podnošenja prijave patenta nije poznata prema postojećem znanju tehničkog područja kojem pripada. To postojeće znanje naziva se u patentnoj terminologiji prethodnim stanjem tehnike. Izum, nadalje, mora imati **inventivnu razinu** do koje logičkim zaključivanjem ne bi mogla doći osoba s prosječnim stručnim poznavanjem toga tehničkog područja. Osim toga, izum mora biti **patentibilan** u smislu zakona, odnosno ne smije potpadati pod određene kategorije koje nalikuju izumima ili čak predstavljaju izume ali su isključene iz patentne zaštite. U mnogim zemljama, pa tako i u Hrvatskoj, patentom se primjerice ne mogu zaštititi znanstvene teorije, matematičke metode, biljne ili životinjske vrste, otkrića prirodnih tvari, metode za obavljanje poslova ili postupci medicinskog liječenja (za razliku od samih medicinskih proizvoda koji su patentibilni).

Tko priznaje patente?

Patent u pravilu priznaje **nacionalni ured** nadležan za patente u dotičnoj zemlji (u Hrvatskoj je to Državni zavod za intelektualno vlasništvo), a u nekim dijelovima svijeta postoje i **regionalni uredi** koji obavljaju poslove vezane uz priznanje patenta za određen broj zemalja (npr. Europski patentni ured - EPO). Unutar takvih regionalnih sustava podnositelj patentne prijave praktički jednim postupkom ostvaruje zaštitu patentom u jednoj ili više zemalja koje su prihvatile nadležnost dotičnog regionalnog ureda. Republika Hrvatska je od 1. siječnja 2008. punopravna članica Europske patentne konvencije, što znači da je od tada patentnu zaštitu u Hrvatskoj osim putem Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo moguće ishoditi i putem Europskog patentnog ureda (EPO).

Republika Hrvatska je i stranka **Ugovora o suradnji na području patenata (PCT)** koji omogućava međunarodnu prijavu patenata. Sustavom međunarodne prijave patenta upravlja Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO), a sustav omogućuje podnošenje **jedne međunarodne patentne prijave** koja ima jednak učinak kao i podnošenje nacionalne prijave u svakoj od odabranih zemalja. Time je omogućeno da prijavitelj patenta podnošenjem jedne prijave zatraži zaštitu u svim onim zemljama strankama Ugovora u kojima ima interes štiti izum.

Više informacija o zaštiti intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj i inozemstvu možete naći na internetskim stranicama Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo:

www.dziv.hr

Za daljnje informacije obratite se na:

INCENTIV - Informacijski centar za intelektualno vlasništvo

Državni zavod za intelektualno vlasništvo

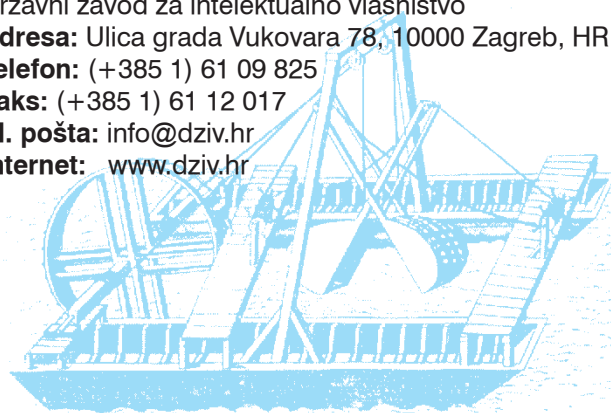
Adresa: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, HR

Telefon: (+385 1) 61 09 825

Faks: (+385 1) 61 12 017

El. pošta: info@dziv.hr

Internet: www.dziv.hr

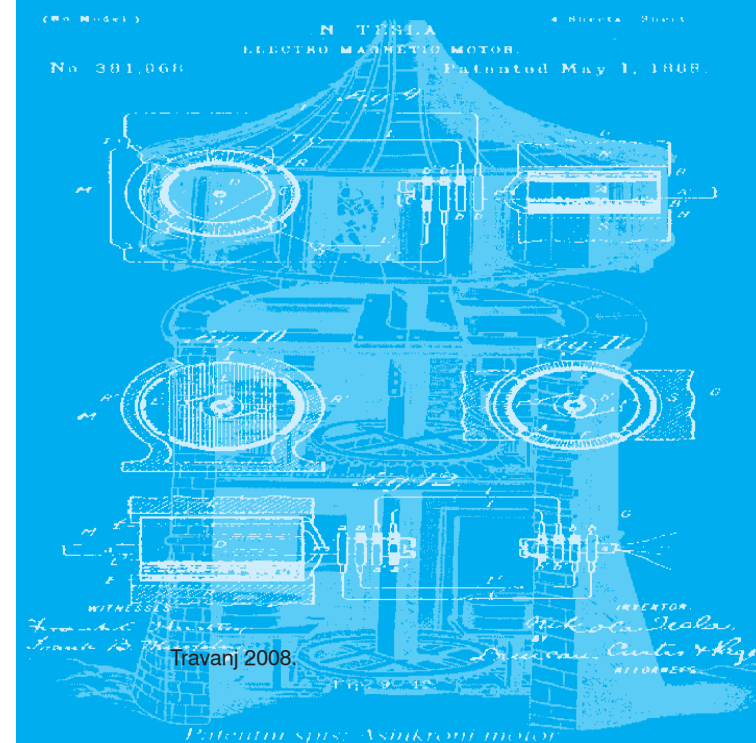

ISBN 978-953-6513-32-1

DRŽAVNI
ZAVOD ZA
INTELEKTUALNO
VLASNIŠTVO
REPUBLIKE
HRVATSKE

Što je patent?

www.dziv.hr

Travanj 2008.